

TRẦN THỊ THANH HUYỀN – NGUYỄN THỊ MINH HOÀI – NGUYỄN HỮU TÂM

KĨ NĂNG PHÒNG CHÁY VÀ CHỮA CHÁY CHO HỌC SINH TIỂU HỌC

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

MỤC LỤC

BÀI 1. SỰ CHÁY VÀ ĐÁM CHÁY	4
BÀI 2. NHẬN BIẾT TÍN HIỆU BÁO ĐỘNG VÀ BIẾT BÁO TIN	8
BÀI 3. KỸ NĂNG THOÁT NẠN KHI CHÁY	13
BÀI 4. Ý THỨC PHÒNG TRÁNH CHÁY NỔ	18
PHỤ LỤC.	25

LỜI NÓI ĐẦU

Cháy nổ là một trong những mối nguy hiểm hàng đầu đe dọa sự an toàn của gia đình, nhà trường và xã hội. Trong đó, nhiều nguyên nhân gây ra cháy nổ là do trẻ em nghịch lửa hoặc thiếu kiến thức về an toàn phòng cháy và chữa cháy. Vì vậy, việc tăng cường giáo dục an toàn phòng cháy và chữa cháy cho học sinh tiểu học là nhiệm vụ quan trọng cần thực hiện ngay.

Bộ sách **“Kĩ năng phòng cháy và chữa cháy cho học sinh tiểu học”** được biên soạn nhằm giúp học sinh nắm vững một số kiến thức cơ bản về phòng cháy và chữa cháy, nâng cao ý thức phòng chống cháy nổ, nâng cao khả năng tự cứu và chăm sóc bản thân, từ đó đảm bảo an toàn sức khỏe và tính mạng cho các em.

Hi vọng bộ sách sẽ là tài liệu thiết thực, góp phần hỗ trợ giáo viên và học sinh trong công tác dạy - học về phòng cháy và chữa cháy trong nhà trường, là cẩm nang hỗ trợ phụ huynh trong việc cung cấp kiến thức và nâng cao ý thức phòng cháy và chữa cháy của con em mình.

Mặc dù rất cố gắng trong việc biên soạn nhưng khó tránh khỏi những sơ suất ngoài ý muốn. Nhóm tác giả mong nhận được những ý kiến đóng góp từ quý phụ huynh, các thầy cô và các em học sinh để sách được tốt hơn. Mọi ý kiến đóng góp xin vui lòng gửi về hộp thư điện tử banbientap@phuongnam.edu.vn.

Các tác giả

BÀI 1

SỰ CHÁY VÀ ĐÁM CHÁY

MỤC TIÊU

- Nhận biết cháy;
- Nắm được dấu hiệu của đám cháy.

1 TÌM HIỂU NỘI DUNG

a. Em đánh dấu **X** vào ☐ cạnh những hình có cháy xảy ra:

☐☐☐☐

b. Em đánh dấu **✓** vào ☐ cạnh những hình ngọn lửa cháy có ích và đánh dấu **X** vào ☐ cạnh những hình ngọn lửa cháy gây hại.

☐

Lửa đèn cầy (nến)

☐

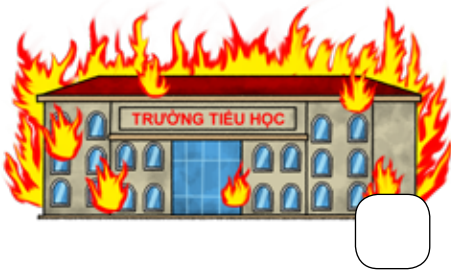
Lửa nấu ăn

Lửa cháy nhà

Lửa trại

Cháy trường học

Lửa cháy xe

Lửa đèn dầu

Lửa cháy rừng

c. Dấu hiệu nhận biết đám cháy

Đám cháy

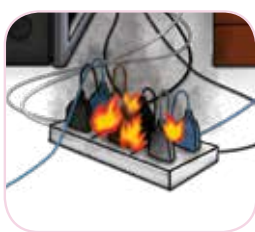
Có khói bốc lên

Có mùi khét

Có ánh lửa và có thể có tiếng nổ

2 THỰC HÀNH

a. Em hãy khoanh tròn vào những ngọn lửa có ích.

b. Em hãy nối hình đám cháy với các biểu hiện thích hợp.

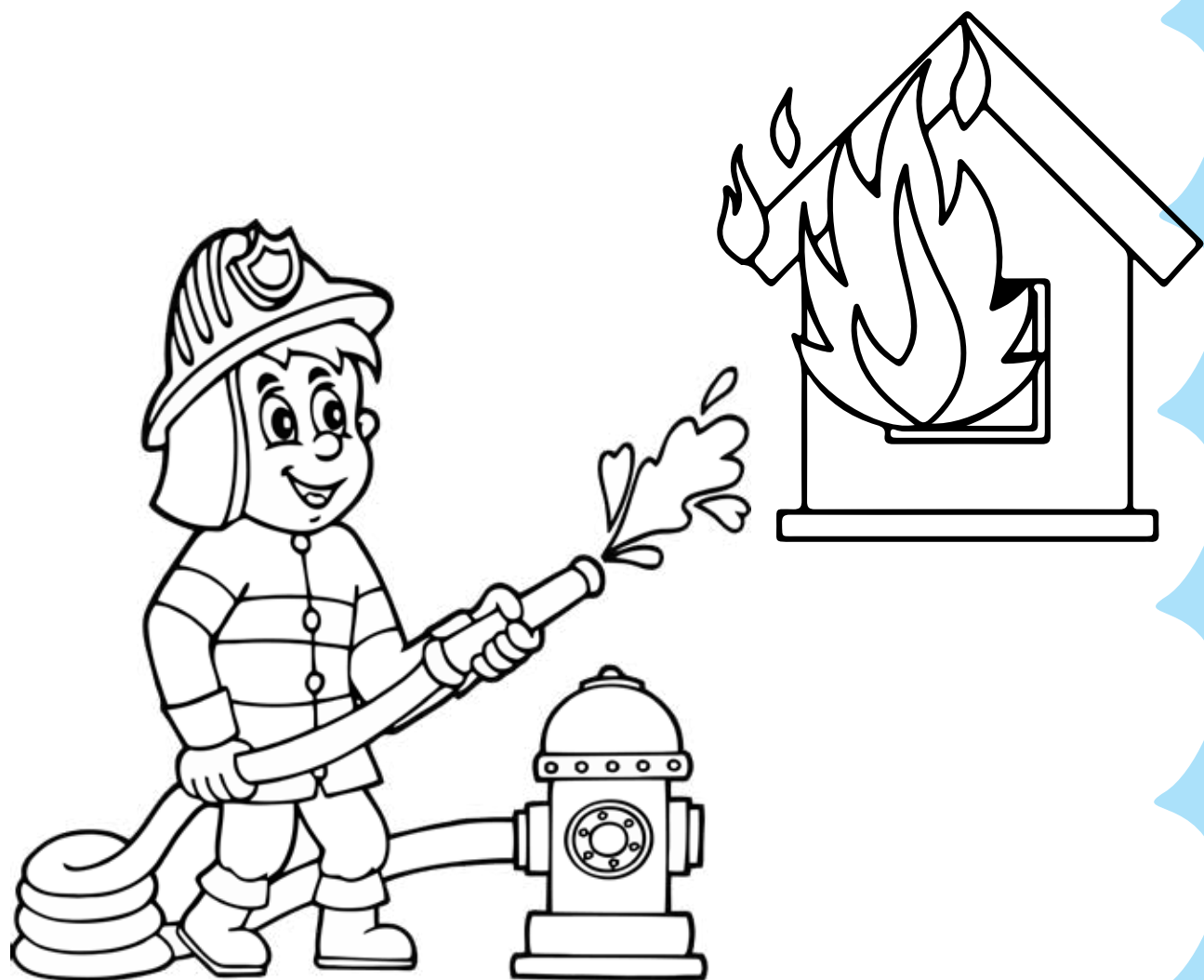
- Có mùi khét
- Không bốc khói
- Bốc khói
- Có ánh lửa và có thể có tiếng nổ

3 VẬN DỤNG

Em hãy cho biết gia đình em thường dùng lửa để làm gì?

4 MỞ RỘNG

Em hãy tô màu hình sau theo ý thích.

BÀI 2

NHẬN BIẾT TÍN HIỆU BẢO ĐỘNG VÀ BIẾT BẢO TIN

MỤC TIÊU

- Nhận biết được một số tín hiệu báo động của thiết bị báo động cháy;
- Có kĩ năng báo tin khi cháy.

1 TÌM HIỂU NỘI DUNG

a. Thiết bị báo động cháy

- Thiết bị báo động cháy là những thiết bị giúp cho chúng ta biết có cháy xảy ra.
- Thiết bị báo động cháy gồm có:

Chuông
báo cháy

Còi
báo động

Kêng
báo động

Cảnh báo bằng âm thanh

Đèn báo cháy

Cảnh báo
bằng ánh sáng

b. Tín hiệu báo động của thiết bị báo động cháy

- Khi phát hiện ra cháy, các thiết bị báo động sẽ phát ra tín hiệu như sau:

Chuông
báo cháy
reo lên

Còi
báo động
hú lên

Kêng được
gõ vang
liên tục

Đèn
báo cháy
sáng lên

- Dựa vào các tín hiệu đó, ta sẽ biết được đang có cháy xảy ra để kịp thời xử lí.

c. Báo tin khi có cháy

Khi phát hiện có cháy, việc em cần làm là:

Hô lớn để mọi người cùng biết

Báo ngay
với người lớn

114

Gọi điện thoại cho cảnh sát phòng cháy
chữa cháy theo số 114.

2 THỰC HÀNH

a. Em khoanh tròn vào hình thể hiện có tín hiệu báo động cháy.

b. Em hãy đánh dấu ☒ vào ☐ thể hiện hành động **NÊN LÀM** khi có tín hiệu báo động cháy.

☐

Rủ bạn đi xem đám cháy

☐

Sợ nên khóc lớn

☐

Báo ngay cho người lớn

☐

Hô to để mọi người cùng biết

☐

Gọi đội cảnh sát phòng cháy chữa cháy

3 VẬN DỤNG

Em hãy đánh dấu ✓ vào ☐ em chọn:

a. Khi phát hiện có cháy trong trường, em sẽ thông báo với ai?

☐

Bố mẹ

☐

Thầy cô

☐

Chú bảo vệ

b. Khi phát hiện có cháy trong gia đình, em sẽ thông báo với ai?

☐

Bố mẹ

☐

Thầy cô

☐

Bạn bè

c. Khi phát hiện có cháy trong gia đình, nếu không bố mẹ ở nhà, em sẽ làm gì?

☐

Báo cho cô chú hàng xóm

☐

Gọi điện cho bố mẹ

☐

Gọi điện cho bạn thân

d. Em hãy nối các số theo thứ tự số điện thoại gọi cho đội cảnh sát phòng cháy chữa cháy.

Hãy viết số đó vào
ô trống bên cạnh:

4 MỞ RỘNG

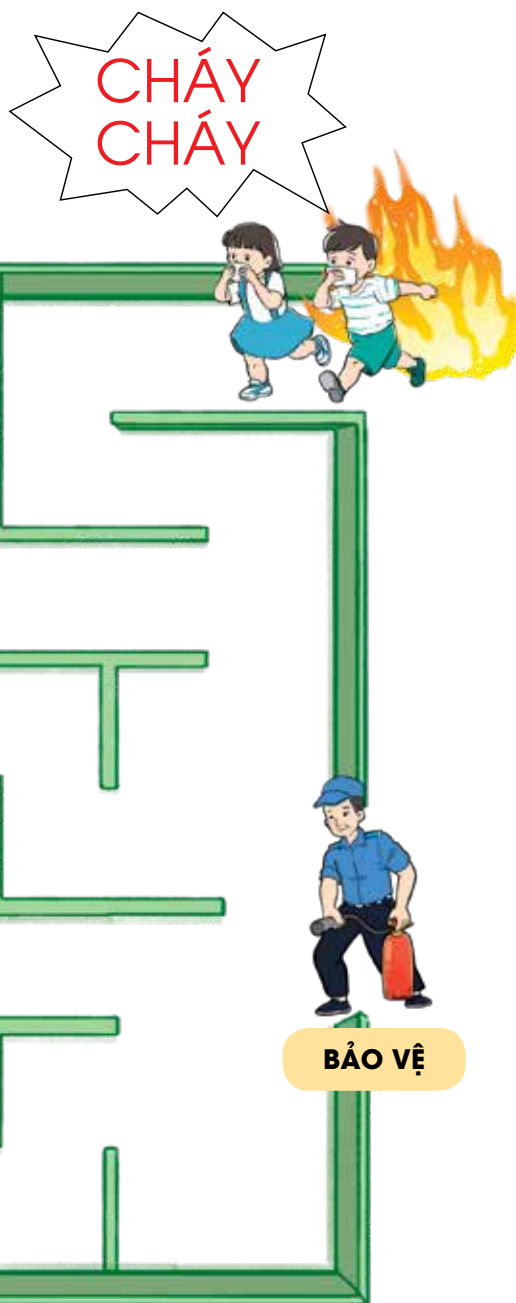
a. Em hãy khoanh tròn từ thích hợp để hô hoán cho mọi người biết có cháy xảy ra.

NÓNG QUÁ!

CHÁY!

CÁI GÌ CHÁY VẬY?

b. Nếu phát hiện có cháy xảy ra, em sẽ báo với ai đầu tiên trong trường hợp dưới đây? Vì sao?

BÀI 3

KĨ NĂNG THOÁT NẠN KHI CHÁY

MỤC TIÊU

- Nhận biết các thiệt hại do cháy gây ra;
- Biết được các kĩ năng thoát nạn cơ bản khi xảy ra cháy nổ.

1 TÌM HIỂU NỘI DUNG

a. Quan sát các hình dưới đây để biết được những thiệt hại do cháy gây ra?

Cháy làm mất nhà cửa, xe cộ, quần áo, sách vở, tiền bạc...

Cháy gây ảnh hưởng đến sức khỏe: bị bỏng, bị ngạt khói, bị thương,...

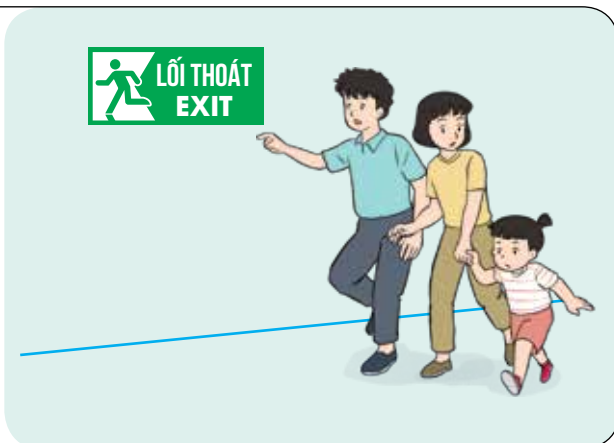
Cháy gây ô nhiễm môi trường.

b. Quan sát các hình dưới đây để biết được các kĩ năng thoát nạn cơ bản khi xảy ra cháy nổ.

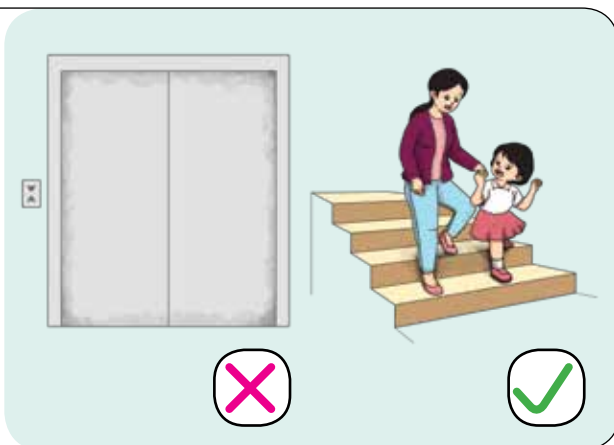
1

Bình tĩnh tìm lối thoát qua các bảng chỉ dẫn.

2

Không dùng thang máy mà dùng thang bộ để thoát nạn.

3

Dùng khăn ướt che mũi miệng để tránh khói độc.

4

Cúi thấp người xuống sàn khi di chuyển.

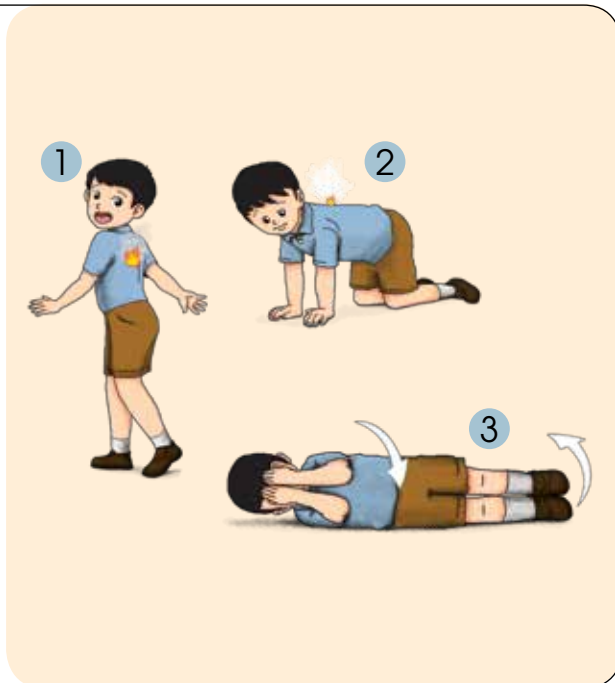
5

Di chuyển men theo bờ tường để ra ngoài.

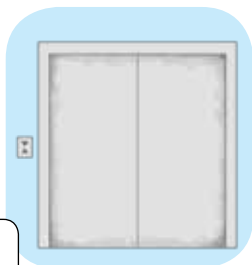
6

Khi lửa cháy vào người:
– Dừng lại;
– Nằm xuống sàn;
– Dùng hai tay che mặt và lăn qua lăn lại để dập lửa.

2 THỰC HÀNH

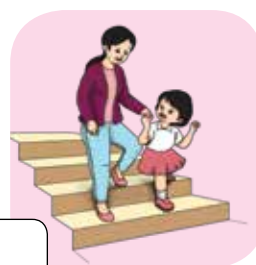
Em hãy đánh dấu ☒ vào ☐ thể hiện hành động **NÊN LÀM** khi có tín hiệu báo động cháy.

☐

Thoát hiểm bằng thang máy cho nhanh

☐

Trốn vào phòng vệ sinh

☐

Thoát hiểm bằng cầu thang bộ

☐

Dùng khăn ướt che mũi miệng khi thấy khói

☐

Cúi thấp người, bình tĩnh tìm lối thoát

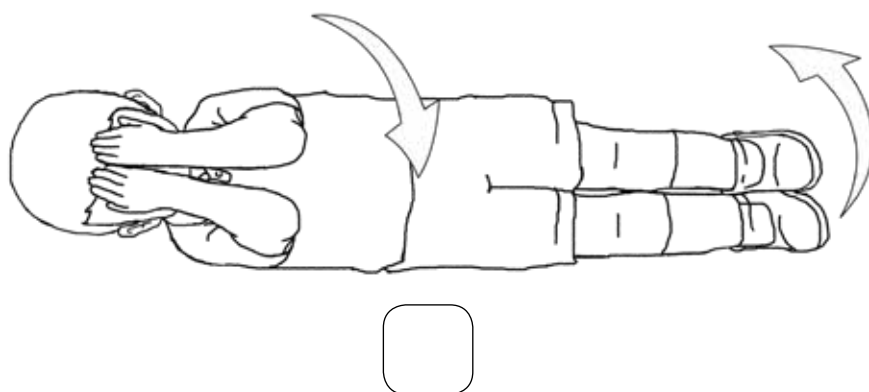
3 VẬN DỤNG

Em học thuộc lòng những câu sau để áp dụng khi xảy ra cháy:

*Khăn ướt che mũi,
Cúi thấp xuống sàn,
Men theo bờ tường,
Thoát khỏi đám cháy.*

4 MỞ RỘNG

Em hãy điền đúng thứ tự các bước xử lí khi quần áo bị cháy, sau đó tô màu tùy thích.

BÀI 4

Ý THỨC PHÒNG TRÁNH CHÁY NỔ

MỤC TIÊU

- Nắm được một số nguyên nhân gây cháy nổ;
- Có ý thức phòng chống cháy nổ mọi lúc mọi nơi.

1 TÌM HIỂU NỘI DUNG

a. Quan sát các hình sau để biết một số nguyên nhân gây cháy nổ.

Nghịch bật lửa, quẹt diêm đốt những vật dễ cháy.

Không cẩn thận khi sử dụng đèn cầy, đèn dầu.

Quên tắt bếp và khoá van ga sau khi nấu ăn.

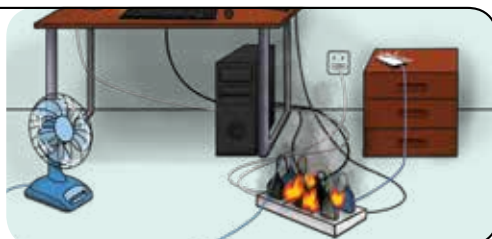
Quên ngắt điện sau
khi sử dụng bàn ủi.

Quên tắt đèn, ti vi,
máy lạnh, quạt máy,...
khi ra khỏi nhà.

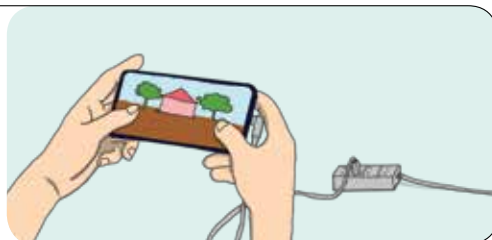
Cắm nhiều thiết bị điện
vào cùng một ổ cắm.

Cắm sạc điện thoại,
máy tính bảng, xe đạp
điện qua đêm.

Vừa sạc vừa dùng
điện thoại.

b. Quan sát các hình và cho biết lí do vì sao không nên thực hiện các hành vi dưới đây?

Không nghịch bột lửa,
quẹt diêm.

Không để đèn dầu,
đèn cầy gần những đồ
dễ cháy như vải, giấy.

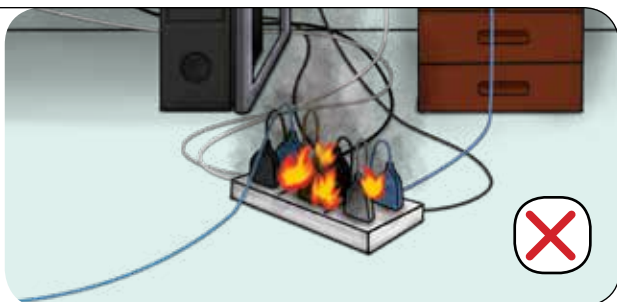
Không bỏ ra ngoài khi
đang nấu ăn, ủi quần áo.

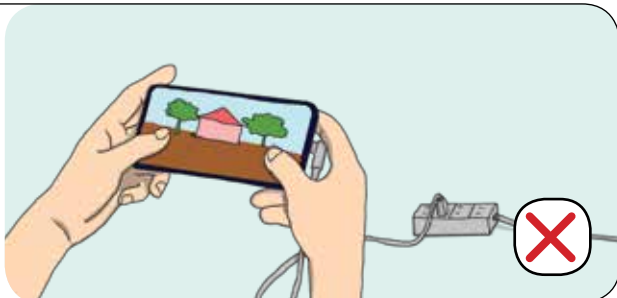
Không tự ý sử dụng
bếp khi không có
người lớn.

Không cắm nhiều thiết
bị điện vào cùng một
ổ cắm.

Không sử dụng điện
thoại, máy tính bảng
khi đang sạc pin.

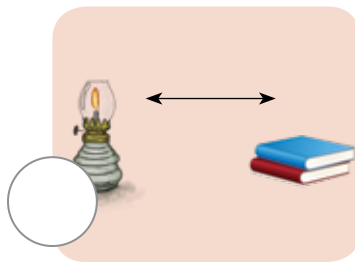
2 THỰC HÀNH

a. Em hãy ghi Đ vào ô ☐ có lời khuyên đúng và ghi S vào ô ☐ có lời khuyên sai:

- ☐ Không nghịch quẹt diêm, bật lửa.
- ☐ Có thể sử dụng điện thoại di động trong lúc sạc.
- ☐ Để đèn dầu, đèn cây trên bàn học là an toàn nhất.
- ☐ Không cắm nhiều thiết bị điện vào cùng một ổ cắm.
- ☐ Khi không có cha mẹ ở nhà, có thể tự mình bật bếp nấu ăn.

b. Tô màu xanh vào ô tròn dưới hình **NÊN LÀM**, tô màu đỏ vào ô tròn dưới hình **KHÔNG NÊN LÀM** để phòng tránh cháy nổ:

Cách xa

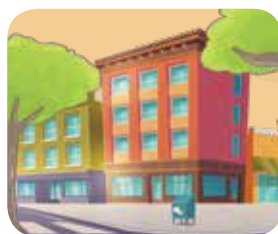
c. Một số lưu ý để thoát nạn an toàn:

TẠI NHÀ Ở

TẠI TRƯỜNG HỌC

TẠI NƠI CÔNG CỘNG

Không trốn dưới gầm giường, trong tủ, hay trong nhà vệ sinh.

Không trốn dưới gầm bàn ghế hay trong nhà vệ sinh.

Không trốn trong nhà vệ sinh hay những phòng kín.

Không khóc lóc, la hét.

Trật tự làm theo sự hướng dẫn của thầy cô giáo, không chen lấn, xô đẩy.

Bình tĩnh làm theo lời bố mẹ.

Luôn theo sát bố mẹ trong quá trình thoát nạn.

Không quay lại lớp lấy bất cứ thứ gì.

Nếu có cảnh sát phòng cháy chữa cháy thì làm theo hướng dẫn của họ.

3 VẬN DỤNG

- 1. Em hãy nêu những việc cần làm để phòng tránh cháy nổ ở gia đình em.
- 2. Em hãy cùng người thân lập bảng những việc cần làm để phòng tránh cháy nổ trong gia đình. Sau đó dán bảng ở nơi dễ nhìn thấy trong nhà để cùng nhắc nhở mọi người.

NHỮNG VIỆC CẦN LÀM
ĐỂ PHÒNG TRÁNH CHÁY NỔ

1

2

3

4

.....

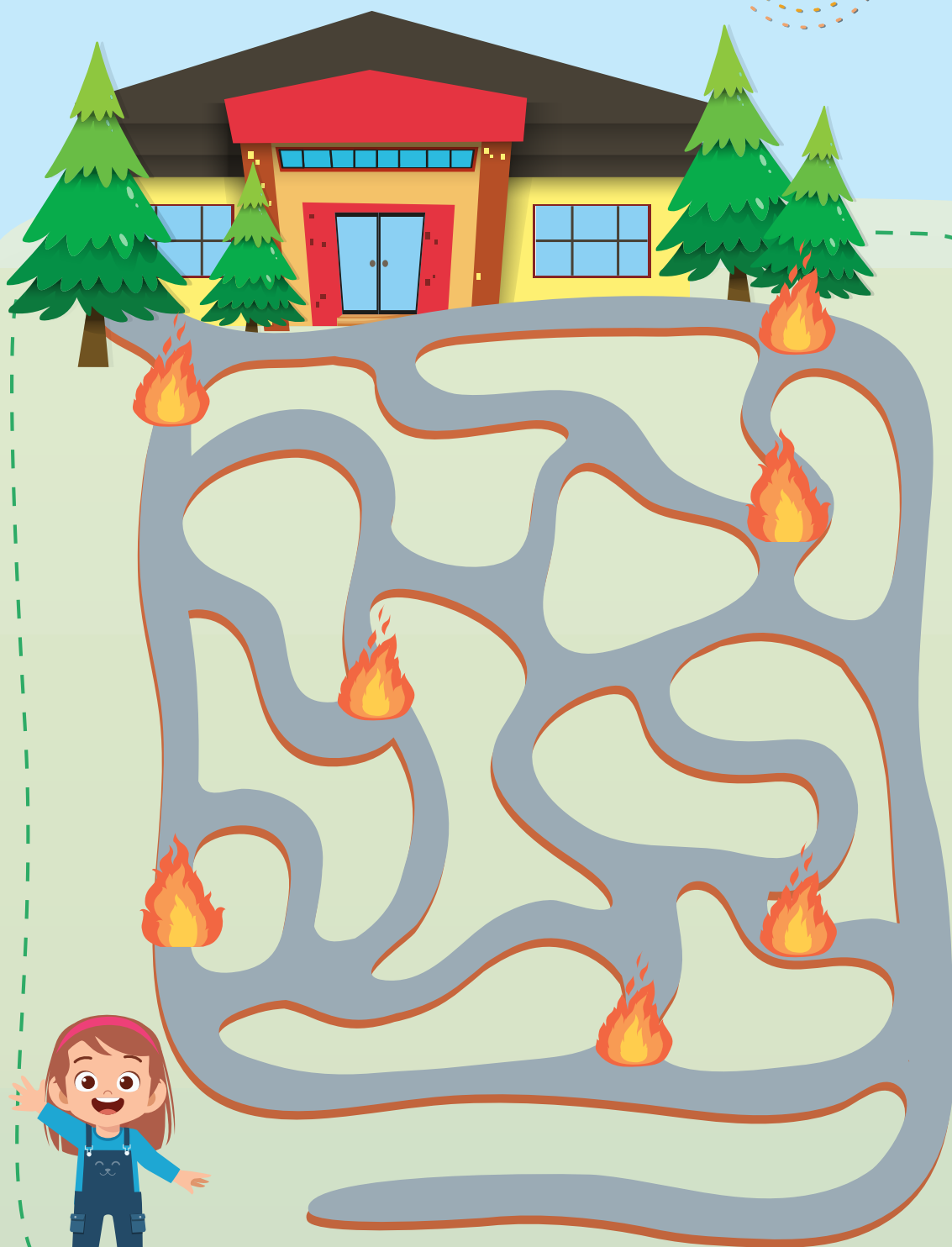
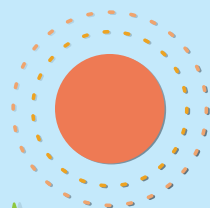
.....

.....

.....

4 MỞ RỘNG

Em hãy tìm đường tránh xa các đám cháy và về nhà an toàn.

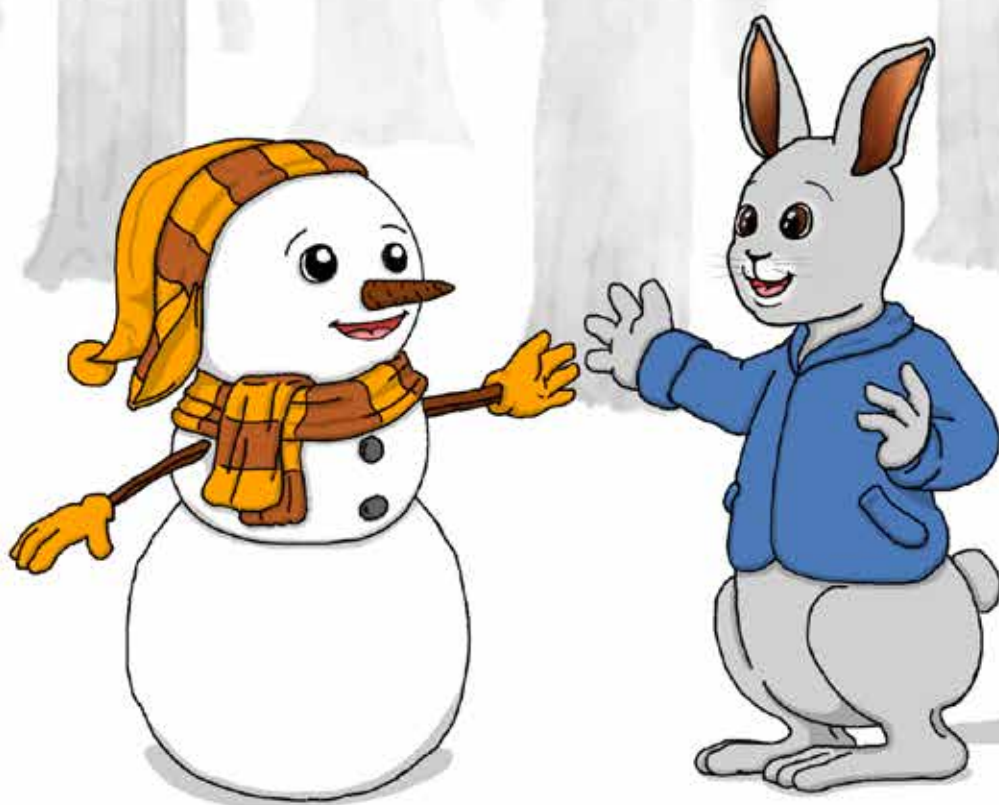

PHỤ LỤC CÂU CHUYỆN CẢNH GIÁC: CHẤY NHÀ

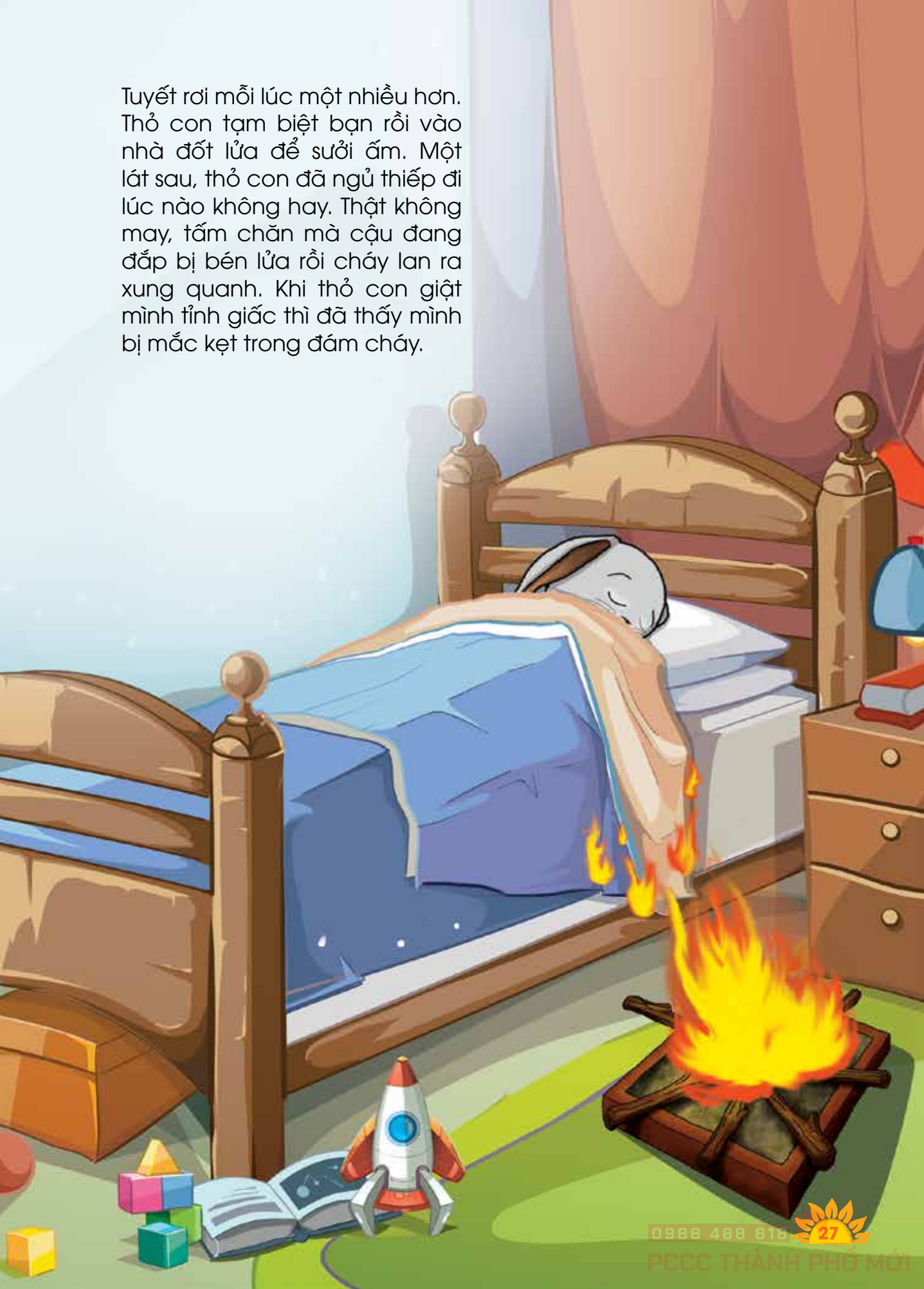
Ở một ngọn núi nọ có hai mẹ con thỏ xám sống với nhau trong một căn nhà nhỏ. Vào một ngày mùa đông lạnh giá, tuyết rơi trắng xóa cả ngọn núi, thỏ mẹ phải ra ngoài tìm thức ăn.

Thỏ con một mình ra sân chơi tuyết, rồi lên ý tưởng đắp một chú người tuyết thật dễ thương. Kì lạ thay, chú người tuyết bỗng nhiên cử động và cùng chơi đùa với thỏ trắng như hai người bạn thân.

Tuyết rơi mỗi lúc một nhiều hơn. Thỏ con tạm biệt bạn rồi vào nhà đốt lửa để sưởi ấm. Một lát sau, thỏ con đã ngủ thiếp đi lúc nào không hay. Thật không may, tấm chăn mà cậu đang đắp bị bén lửa rồi cháy lan ra xung quanh. Khi thỏ con giật mình tỉnh giấc thì đã thấy mình bị mắc kẹt trong đám cháy.

Thỏ con liền hô to kêu cứu. Nghe tiếng của bạn, chú người tuyết đang ở bên ngoài liền chạy vào để giúp đỡ. Cuối cùng người tuyết đã cứu được thỏ con ra ngoài. Tuy nhiên, hơi nóng của đám cháy đã làm chú người tuyết tan chảy dần và không còn thấy đâu nữa.

1. Qua câu chuyện trên, em rút ra được bài học gì?
2. Ngọn lửa thỏ con dùng sưởi ấm là ngọn lửa có ích hay có hại?
3. Ngọn lửa đó tại sao trở thành đám cháy lớn như vậy?
4. Nếu em là thỏ con, em sẽ làm gì để không xảy ra cháy?